SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCV. No. 192. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 7, 1988 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 7-го ЖОВТНЯ 1988 Ч. 192. РІК XCV.

ЗВЕРНЕННЯ

ДО УРЯДІВ КРАЇН-УЧАСНИЦЬ ГЕЛЬСІНКСЬКИХ УГОД ТА ДО МІЖНАРОДНОЇ ГЕЛЬСІНСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ

Ми, учасники Ризької наради представників національно-демократичних рухів народів СССР, просимо вас узяти до уваги, що становище з політв'язнями в Радянському Союзі лищається незадовільним.

Під натиском демократичної громадськости всередині СРСР і ззовні, власті були вимушені останніми місяцями піти на звільнення низки відомих в'язнів, а саме: Марта Ніклуса, Григорія Приходька, Івана Сокульського, Василя Овсієнка, Миколи Горбаля, Івана Кандиби.

Тим не менше ми не можемо миритися з тим, що в концтаборах і засланні досі тримають засуджених за переконання наших співгромадян. Серед них: естонець Енн Тарто (особливо суворий режим), українці Павло Кампов і Петро Саранчук (особливо суворий режим), Богдан Климчак, Дмитро Мазур і Сергій Бабич (суворий режим), Аннатолій Мохиня (спецпсихлікарня), члени Української Гельсінської Спілки Левко Лук'яненко, Юрій Бадзьо, Микола Матусевич, а також Григорій Ничипоренко (заслання), литовці Болеслав Лізюнас (тюремний режим), Іонас Пакуцкас (суворий режим), Пятрас Гражуліс (загальний режим), Вальдемарас Каралюнас (спецпсихлікарня), Баліс Гаяускас, Вітаутас Гіршмантас, Вікторас Петкус і священик Сигітас Тимкявічюс (заслання), кримські татари Решат Аблаєв і Синавер Кадиров (загальний режим), єврей Леонід Лудман (суворий режим), росіяни Михайло Алєксєєв (особливо суворий режим), диякон Володимир Русак (суворий режим), білорус Михайло Кукобака (суворий режим) та інші.

Наругою над законом і міжнародними правовими нормами є впроваджена за Андропова стаття 188-3 КК РРФСР (і аналогічні статті кодексів інших республік), що дають змогу за одним і тим самим звинуваченням практично безконечно продовжувати термін покарання в'язневі як „невиправленому" (застосована, наприклад, П. Саранчукові).

Зневагою власних законів є боягузлива депортація за межі радянської держави відомого вірмен-

(Закінчення на стор. 3)

Ф. Валюсь виступив в обороні Дж. Брентара

Джерзі Сити, Н. Дж. — Щоденник „Вашінгтон Таймс" з 29-го вересня ц.р. помістив у листах до редакції лист Френка Валюся з Чикаго п. н. „Врятований від кошмару фальшивої ідентичности", в якім автор пише про те, як йому ще у 1978 році відібрали американське горожанство під закидом, що він був нацистським злочинцем. Це відібрання горожанства спиралося на зізнаннях 11-ох ізраїльських громадян, які твердили, що бачили Ф. Валюся, як він знущався над жидами, що однак не було правдою.

Тепер він має знову горожанство, завдяки Джеромові Брентарові з Клівленду, який вислухав обидві сторони і який шукав за правдою аж її знайшов. Тепер цю саму людину виключено з кампанії за вибір Джорджа Буша на президента тому, що він знов став в обороні Івана Дем'янюка, якого так, як раніше Валюся посуджують за злочини, яких він не доконав.

Отже Брентера не звинувачують за якусь провину, а за те, що він хоче помогти людям, які попали в пастку контроверсії.

Ф. Валюсь дякує Богові, на закінчення листа, за те, що є такі добрі одиниці як Дж. Брентар, які є готові ясно поглянути на проблему і боронити тих, що їх фальшиво оскаржують.

В. Полозов співатиме молитву „Владико ..." в катедрі св. Патрика

Ню Йорк. — Як повідомили польські газети, тут в неділю, 16-го жовтня ц.р., в Катедрі св. Патрика, в год. 6:30 вечора, відбудеться концерт в честь Папи Івана Павла II з нагоди 10-ліття його обрання на це становище.

Одним із виконавців буде відомий український тенор Вячеслав Полозов, якого організатори концерту запросили заспівати в честь Папи молитву „Владико неба і землі". Він виконає цю молитву при акомпаньяменті органів.

Концерт влаштовують Польсько-американський конгрес і музична спілка ім. С. Монюшка. В концерті також візьмуть участь: польський тенор Юзеф Хомик, 600-членний хор Польської хорової спілки в Америці і хор юнаків з Гарлему. Вступ на концерт вільний.

Як водомо, В. Полозов співав цю молитву з опери „Запорожець за Дунаєм" в Ейвері Фішер Голл Лінкольн Центру на концерті української релігійної музики в неділю, 14-го лютого ц.р. а відтак вдруге на такому ж концерті в Атланті, Джа.

В. Полозов

Проголосили лавреатку стипендії ім. Непораних

Едмонтон, Альта. — Лавреатом післядокторської стипендії ім. Непораних на 1988-9 рік є д-р Франсес Свиріпа. Цю стипендію присуджено їй за дисертацію п.з. „Від княгині Ольги до Баби. Картини, ролі й міти в історії українського жіноцтва в Канаді". Будучи лавреатом ім. Непораних, д-р Свиріпа опрацює, поширить і приготовить свою дисертацію до видання монографією.

Ф. Свиріпа

Післядокторська стипендія ім. Непораних складається з дотації 17,500 дол. річно й 2,500 дол. на дослідні витрати.

Ф. Свиріпа народилася в Саскачевані й виросла в рільничих околицях Альберти. Вона здобула бакалявреат з гуманістики підвищеного типу 1973 року, магістерський диплом 1976 року і докторат 1988 року, — усі дипломи в Альбертському університеті. Вона отримала ряд студійних премій, а також престижеву докоранську стипендію ім. Айзака-Волтона Кілама в роках 1983-6, а в 1987 році Канадський дослідний інститут сприяння жінкам вручив їй першу пропам'ятну дослідну дотацію ім. Марти Данилевич. Ф. Свиріпа є автором багатьох друкованих праць в тому числі книжки „Ukrainian Canadians: A Survey of Their Portrayal in English-Language Works".

Післядокторську стипендію ім. Непораних уділяє Канадська Фундація Українських Студій. Її вручається щорічно з наділу Осипа й Йосифата Непораних з Торонто.

Хор „Музікус Бортнянський" виступить в Бостоні

Бостон. — З нагоди Тисячоліття Християнства України заплановано перший виступ хору „Музікус Бортнянський" на терені ЗСА. Цей виступ відбудеться в суботу, 22-го жовтня в год. 8-ій вечора у Сандерс театрі в Гарвардськім університеті у Кеймбриджі.

Концерт складається із релігійної музики виключно українських композиторів. Будуть виконані твори Бортнянського, Веделя, Березовського, Дегтярова, Дімецького, Яциневича, Гнатишина і Кузана.

Хор „Музікус Бортнянський", заснований в Торонто Мироном Максимовим в 1981 році, складається із 32-ох членів, з яких 22 є професійними співаками канадського хору Елмер Айзнер Сінгерс.

По сьогоднішний день „Музікус Бортнянський" дав понад 20 концертів професійного рівня, кожний з відмінною програмою. Окрім концертів, хор теж виступав в канадськім радіо і телевізії Сі-Бі-Сі. До своїх видань „Музікус Бортнянський" зараховує три платівки концертів Дмитра Бортнянського.

Квитки в цінах 14 дол. і 10 дол. можна набути в українських церквах у Бостоні, через агенцію Тикетрон та при вході до театру. За дальшими інформаціями слід звертатися до Ігоря Коваля на число телефону (508) 371-2883.

Ян К. Шептицький розповідає про Митрополита

Варшава. (Роман С. Голіят). — У п'ятницю, 16-го вересня ц.р., перед своїм від'їздом з паломничої дороги святкування Тисячоліття Хрищення України в Ченстохові, о. Патрикій Пащак, ЧСВВ, генеральний вікарій Стемфордської дієцезії УКЦеркви, ігумен і парох церкви св. Юра в Ню Йорку і автор цих рядків відвідали Яна Казимира Шептицького, племінника Слуги Божого Андрея Шептицького й мали з ним інтерв'ю.

Помешкання Яна Шептицького у Варшаві — це великий музейний архів, різних родинних пам'яток Шептицьких: портрети, знімки, альбоми, рукописи Митрополита Андрея, автопортрет Софії Фредро — мами митрополита, ще як вона була панною. Особи, які цікавляться добою в якій проявляли свою громадсько-політичну діяльність Шептицькі, відвідують Яна К. Шептицького щоб дістати від нього точні інформації з першої руки.

У гостях в Яна Шептицького (перший справа) — о. Патрикій Пащак, ЧСВВ і д-р Роман Голіят.

Отець Пащак на початку своїх багатьох запитів згадав, що нашим людям було б цікаво почути про родину Слуги Божого Андрея. На всі задавані йому питання, Я. Шептицький давав вичерпні відповіді. Більшість з цих портретів походять з архіву ген. Станислава, який жив коло Кросна. Його архів зберігся. Родинний дім Шептицьких у Прилбичах — знищений дощенту. Там, з рук большевиків, у 1939 році згинув Лев Шептицький. Його дружина, почувши вирок смерти, який проголосило НКВД, взяла свого чоловіка за руку й сказала, що вона не відступить від нього до самої смерти. Большевики замордували їх обоє.

У 1940 році німці арештували Олександра Шептицького, батька Яна, і розстріляли його в Замостю. В 1942 році німці зайняли посілість і дім,, в якому вони жили, створили там штаб Гімлєра, викинувши цілу родину на вулицю. Вони переїхали до Ярослава, звідки походить дружина Яна. На тому місці о. Пащак згадав, що наші паломники зі ЗСА, в дорозі до Команчі, відвідали Ярослав і побували в

(Закінчення на стор. 3)

Виведення совєтських військ з Афганістану відкладається

Ісламабад. — Виступаючи минулого тижня у Ню Йорку, куди він прибув на сесію Генеральної Асамблеї ООН, міністер закордонних справ СССР Едуард Шеварднадзе обвинуватив Пакістан у порушенні женевської домовлености про мирне урегулювання афганського конфлікту і заявив, що друга фаза виведення совєтських військ з Афганістану ще не почалася. Наступного дня заголовок статті в газеті „Вашінгтон Пост" звучав: „Виведення військ з Афганістану сповільнюється", а у „Вашінгтон Таймс" — „Совєти дають зрозуміти, що можуть зупинити виведення військ з Афганістану".

Газета „Вашінгтон Пост" цитувала слова, сказані Шеварднадзе на пресовій конференції після його виступу в ООН про те, що Москва завершила першу фазу виведення свого окупаційного корпусу і ще не почала другу. У відповідь на запитання, чи СССР збирається виводити війська згідно з встановленим пляном, Шеварднадзе відповів: „Побачимо" і зауважив, що міжнародний договір щодо Афганістану порушується. „Вашінгтон Пост" підтвердила, що з 15-го серпня, коли Афганістан покинула половина совєтських військ, дальше їх виведення практично припинилося.

Як повідомила газети, один американський спеціяліст зауважив, що совєтське командування, можливо, має намір під кінець разом вивести з Афганістану решту еспедиційного корпусу, щоб не наражати своїх вояків на небезпеку при поступовому виведенні. За даними американської розвідки, СССР зосередив свої війська навколо кількох великих міст Афганістану і вздовж шляхів їх майбутнього відступу на батьківщину. Не зважаючи на затримку виведення військ, Вашінгтон продовжує вважати, що в кінцевому підсумку вони виступлять згідно з пляном.

Західні дипломати у столиці Пакістану повідомили агентство Ассошієйтед Пресс, що, на їх думку, совєти закінчать виведення військ вчасно. Як вважає один з дипломатів, Москва, мабуть, підготовляє масове виведення вояків до настання зими, тобто ще до того, як сніг засипле гірські перевали і дороги. Інший повідомив, покликуючись на дипломатів зі Східньої Европи, що виведення великих совєтських частин почнеться 15-го листопада.

Бригадир Рахматулля Сафі, який очолює розвідувальне управління Національного фронту Афганістану, заявив, що совєти, мабуть, під кінець пішлють на афганську територію свіжі війська для прикриття відходу залишків експедиційного корпусу. Р. Сафі перебуває тепер у ЗСА, щоб переконати Адміністрацію і Конгрес відновити доставу муджагедінам зенітних ракет „Стінгер" і шукачів мін.

З початком виведення совєтських військ Вашінгтон різко скоротив доставу „Стінгерів" партизанам, частково із-за побоювання, що після припинення бойових дій вони продадуть їх за кордон, перш за все Іранові. Американські військові кораблі у Перській затоці виявили ознаки того, що „Стінгери" попали в руки іранцям.

Як пише „Вашінгтон Таймс", американські представники рекомендують муджагедінам не атакувати відступаючі совєтські війська. Заклики ці, однак, часто ігнорують муджагедінам, які горять бажанням розплатитися з окупантами.

У СВІТІ

СПІЛКА СОВЄТСЬКИХ кінематографів звернулась до Верховної Ради ССР з офіційним проханням розглянути справу правосильности „видворення" за кордон і позбавлення совєтського громадянства відомого письменника і лавреата Нобелівської нагороди Александра Солженіцина, автора повісти „Один день Івана Денісовіча", „В круге первом", „Раковий корпус" і „Арліпелаг ҐУЛаг". В 1974 р. його силою „видворили" до Швайцарії і позбавили громадянства. Звідтам письменник переїхав до З'єднаних Стейтів Америки і живе тепер у стейті Вермонт. Журналіст і адвокат Аркадій Ваксберг, який написав чимало статтей в „Літературної Ґазєтє" про перекупства, порушення законів, привласнення державного майна партійними і урядовими особами в часі „застою" заявив, що прохання спілки кінематографістів базується виключно на юридичних основах: А. Солженіцина „видворили" з СССР проти його волі, не давши йому можливости оборонятись. Спілка вимагає, щоб рішення Президії Верховної Ради було прийняте ще до 11-го грудня, коли Солженіцину сповниться 70 років життя.

АГЕНСТВО АССОШІЄЙТЕД ПРЕСС повідомило, що в Совєтському Союзі знову трапилась залізнична катастрофа, тим разом під Свердловском, у висліді чого загинуло чотири особи, а 280 були поранені, деякі тяжко. Слідство показало, що залізничники помилково скерували два вагони наладовані амуніцією на рейку поїзду. Після зудару наступив сильний вибух, а в повітр'я піднявся червоного кольору дим. Ніхто, очевидно, не каже, яка саме амуніція знаходилась у вагонах. Червоне полум'я і дим прикрили ціле місто. Урядова і військова комісія ропочала слідство в цій справі.

РУМУНСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ і перший секретар компартії Ніколае Чавшеску поспішно виїхав до Москви. Місцеве пресове агенство Аджерпресс повідомило, що президента супроводить до Совєтського Союзу його дружина Єлена, член Політбюра і перший заступник голови Ради Міністрів Румунії. В кореспонденції Ассошієйтед Пресс говориться, що Єлена Чаушеску знаходиться тепер у центрі уваги румунських засобів масової інформації, навіть більше, як це прийнято в умовинах процвітання „культу особи". Поінформовані особи кажуть, що Чаушеску був обурений тим фактом, що Кремль присвятив надто багато уваги до подій в Мадярщині і змін на пості першого секретаря компартії. Нового мадярського лідера Кароля Ґросса приймали з великими парадами у Москві. Під час зустрічі будуть обговорюватись також інші справи, кажуть спостерігачі.

ВЕРХОВНИЙ СУД ПАКІСТАНУ змінив декрет покійного президента Мохаммеда Зія уль-Гака, у якому говориться, що майбутні вибори повинні відбуватися на індивідуальній базі кандидатів, а не по партійній лінії, бо, мовляв, така практика доведе до внутрішніх непорозумінь в країні, а чого доброго до громадянської війни. Рішення Верховного суду дозволяє на формування політичних партій і на повну свободу їх у парляментарних виборах. Рішення про відновлення демократичної системи в Пакістані розглядають, як персональну перемогу Беназір Бутто, лідера найбільшої опозиційної партії, дочки колишнього прем'єр-міністра Пакістану, якого замордували опоненти.

КАНДИДАТИ НА ВІЦЕПРЕЗИДЕНТА ВІДБУЛИ СВОЮ ПЕРШУ ДЕБАТУ

Омага, Небр. — Кандидати на віцепризидента Ллойд Бенсен з Демократичної партії і Ден Квейл з Республіканської, відбули свою першу політичну дебату, концентруючись майже виключно на внутрішньо-американських справах з підкресленням, часом може аж забагато, на компетентності Д. Квейла перейняли пост президента З'єднаних Стейтів Америки у випадку наглої потреби. Цю проблему заторкував під час дискусії не тільки демократичний кандидат Л. Бенсен, але також панелісти, головно Том Броков з Ен-Бі-Сі і Джан Марголіс з „Чикаго Трібюн". Броков, у притаманний йому спосіб „твердости" немов зумисне кількаразово підносив справу компетентности, ігноруючи відповідь кандидата, щоб, як то кажуть „загнати його на слизьке".

Третім панелістом був Бріт Гюм з Ай-Бі-Сі, а модераторкою журналістка Джуді Вудрофф. Присутні кореспонденти підкреслюють, що відповіді і коментарі обидвох кандидатів на віцепрезидента були на високому рівні, жадний не бажав допустити до загострення у дискусії, один і другий будував свої прогнози на політиці Майкла Дукакіса (демократа) і Джорджа Буша (республіканця) та їхній філософії на життя, розв'язку багатьох політичних й економічних проблем, відношення до інших, зокрема заприязнених держав світу, обережну оцінку політики детанту тощо. „Ми спитатимемо нашу політику на досвіді, на конкретних досягненнях; демократи — на еспериментах, на змінах дотеперішних досягнень, на підвищці федеральних податків", — заявив республіканський кандидат Д. Квейл.

У багатьох ситуаціях 67-річний Л. Бенсен був розгублений, особливо коли кандидати дискутували про досягнення Адміністрації президента Роналда Регена у закордонній політиці. Він не мав що протиставити цій політиці, а не хотів признатися, що адміністрація М. Дукакіса здобуватиме гроші для своїх програм шляхом скорочення фондів на оборону і підвишкою податків.

Деяку констернацію у дебаті викликала заява Д. Квейла, що він, мовляв, має мабуть більше досвіду у закордонній і внутрішній політиці, як її мав Джек Кеннеді, що викликало гостру реакцію в обороні „клану" Кеннеді сен. Л. Бенсена, який гостро заявив, що „я знав Кеннеді і ви зовсім не є Кеннеді". Плебейська, низькоуклонна оборона роду Кеннеді сен. Л. Бенсеном викликала на залі з одної сторони оплески, з другої голоси протесту.

Це здається був одинокий „дуель" між обидвома кандидатами. Не зважаючи на молодий вік сен. Д. Квейла (42 роки), він, як заявили після дебати політичні спостерігачі і кореспонденти, добре орієнтується у закордонній політиці ЗСА, свідомий загрози зі сторони комуно-московської імперії для вільного світу, тоді коли Л. Бенсен взагалі не згадував проблеми загрози, утисків, потоптання прав людини в комуністичному світі так, якби ці проблеми для нього не існували.

Крім того Д. Квейл вказував на загрозу можливостей шкідливої реконструкції досягнень Адміністрації Р. Регена, збільшення відсотку інфляції, безробіття, економічного росту тощо, якщо б до влади прийшли М. Дукакіс і Л. Бенсен; Бенсен загравав на почуттях бідноти і кілкаразово згадував про збільшення соціяльних програм, зокрема вельферу.

Покищо немає загальних оцінок виступу кандидатів. Демократи хвалять свого, а республіканці свого. Але, як заявляють деякі аналітики, не треба багато сподіватися на об'єктивність засобів масової інформації, бо вони в більшості перебувають в руках лібералів.

В АМЕРИЦІ

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА Роналда Регена здобув велику перемогу коли у вівторок 4-го жовтня ц.р., Палата Репрезентантів не зуміла побороти вето, що його наклав Президент на законопроєкт обмеження імпорту текстильних виробів і звуття. При голосуванні забракло 11 голосів до потрібних двох третіх, щоби відкинути президентське вето. Припускають, одначе, що демократи використають це в полудневих стейтах і місцевостях, де текстильні та шкіряні вироби є важливими факторами в місцевій економіці.

ВЛАСНИКИ ОДНОЇ З найбільших крамниць у Каліфорнії дали розпорядження забрати з полиць і розпродажу всі сигари, сигарковий тютюн і тютюн до жуття. Вийшло це розпорядження в наслідок того, як Каліфорнія два роки тому проголосувала, що на всіх тютюнових виробах мають бути ясно виписані небезпеки спричинені куренням. Ці виробництва тютюнових продуктів, що цього не зробили, були виключені з продажу.

БІЛЯ 400 ОСІБ заарештувала поліція в Атланті, Джорджія, коли вони протестували проти абортів перед входами до клінік призначених для цих цілей. Ці протестаційні демонстрації з перервами тривають від тієї пори, як там відбувалася конвенція Демократичної партії в липні ц.р. Справа набирає розголосу, бо поліція повелася досить брутально при арештуванні демонструючих, заявляючи при тому, що трактуватимуть їх так, як і всіх інших злочинців. Демонстранти подали до судового розгляду справу брутальної поведінки поліції.

У ВІВТОРОК, 4-ГО ЖОВТНЯ ц.р., Сенат одобрив номінатів на три головні позиції з Департаменті справедливости. Одноголосно одобрено на заступника головного прокуратора Гаролда Крістензена, на пост одного з асистентів-заступників назначено Френка Кітінга, а Едварда Денниса, мол. одобрено на асистента головного прокуратора відповідального за відділ кримінальних справ.

КОЛИШНІЙ РЕСПУБЛІКАНСЬКИЙ сенатор з Арізони Беррі Ґолдвотер, якому 1-го січня сповниться 80 років, опублікував нову книжку п.н. „Ґолдвотер", яку він написав з Джеком Кессерлі. У своїй книжці Б. Ґолдвотер, який уважався продовж довгих років провідником модерних республіканських консерватистів, висловлюється досить критично про деяких своїх республіканських товаришів, а натомість вихваляє деяких демократичних політиків. Про президента Роналда Регена він ось як висловився: „Його проблема була в тому, , що біля себе понасаджував людей з Каліфорнії, до яких відчував льояльність, а це не завжди добре в політиці". Колишнього президента Ричарда Ніксона називає „найбільшим брехуном в світі", натомість про президента Геррі Трумана каже, що „це був найкращий політичний президент і в майбутньому виявиться, що був він найкращим президентом за останніх 100 років".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda: (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Postmaster: Send address changes to
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Договорам з совєтами не можна вірити

В понеділок, 3-го жовтня, газета „Ню Йорк Пост" помістила статтю колишнього амбасадора ЗСА в ООН Джін Киркпатрик під заголовком „Угода з Совєтами — взагалі не угода", в якій вона пише, що американці вважали блискучою угоду, яка зобов'язує СССР вивести половину окупаційних військ з Афганістану до 15-го серпня, а другу половину до 15-го лютого 1989 року.

Однак, тиждень тому міністер закордонних справ Едуард Шеварднадзе заявив в ООН, що „друга фаза виводу військ ще не починалась, і взагалі Москва можливо перегляне дані зобов'язання, якщо Пакістан не припинить допомогу партизанам". ЗСА на переговорах в Женеві відстоювали своє право продовжувати військові постачання муджагедінам, оскільки Москва не перестає підтримувати кабульський комуністичний режим.

Заяву Шеварднадзе можна розглядати тільки однозначно: Москва дозволяє собі відмінити будь-який уже підписаний нею договір.

Кремлівський уряд чинив так протягом усіх років свого володарювання. Наприклад, в 1919 році В. Ленін підписав договір про надання незалежности Грузії, Фінляндії та країнам Прибалтики. Однак Червона армія окупувала Грузію вже в 1920 році під претекстом надання „допомоги". Згідно з договором Ріббентропа-Молотова в 1939 році були окуповані совєтами Естонія, Литва і Латвія. Дружня угода Ріббентропа-Молотова є переконливим свідченням, що кремлівський уряд нічим не різниться від фашистського гітлерівського уряду. Щоправда, підписуючи його, кремлівські володарі не знали справжніх намірів Гітлера, котрий вважав, що „в Европі не повинно існувати двох великих держав — Німеччини і Росії". Вони не знали, що Гітлер плянував повне винищення всіх народів Совєтського Союзу, зберігши життя лише тим ученим, котрі допомагали б розбудувати німецьку державу.

Цей факт, однак, не може виправдати підписання дружньої угоди з фашистським режимом, та і не тільки підписання, але й виконання її, бо після цього совєти негайно взялися винищувати польських комуністів.

Москва зобов'язалася (в 1962 році) не розміщати стратегічної зброї на Кубі, якщо Америка не нападатиме на острів. Однак тепер на Кубі стоять совєтські бомбардувальники, готові будь-якої хвилини закидати Америку бомбами та ракетами.

Американський Уряд чомусь не враховує досвід попередніх років, коли совєти не виконували підписаних договорів. Тверезі погляди на угоди з совєтами звучать в американській пресі не так часто, однак, республіканський сенатор стейту Північна Каролайна Джессі Гелмс, так само, як і Дж. Киркпатрик заявив, що недовіряє жодним договорам з СССР.

Степан Женецький

ЗА ПЕРЕБУДОВИ ПОГІРШАЛО ЖИТТЯ У СОВЄТСЬКОМУ СОЮЗІ

II.

Та насправді, хоч росіяни грабують неросійські народи, то нестача харчових продуктів відчувається в цілій московсько-комуністичній імперії. Нещодавно була появилася стаття у московському тижневику „Московские новости", де писалося, що ковбас і масла не можна купити в районі Кірово, хоч в місті Кірово находиться головне виробництво ковбас та масла. Там також нарікають, що їхній виріб відсилається кудись інде. Не диво, що як хтось у Совєтському Союзі бажає купити більше м'яса, їде до Москви, і там купує. Це в свою чергу допомагає москвичам виияснювати чому там недостає м'яса: мовляв, сторонні викупили московські харчові продукти. Отже обдурюють одні одних...

Недостачі спричиняють клясові тертя

Недостачі споживчих товарів теж призводять до клясової ворожнечі: колгоспники домагаються більшої частини того, що вони продукують. Досить драматичним був виступ одного колгоспника на партійній конференції. Він говорив, що під час „насильної колективізації" головний тягар індустріялізації країни був покладений на плечі селян; що вісім із 10-ти в окопах Другої світової війни були селяни; та що тягар післявоєнної відбудови також був покладений на спину селян, які працювали даром, не мали вакацій, жодних вільних днів, жодної пенсії, нічого. Все, що селяни колись посідали ... мусіли віддати державі". Цим своїм зверненням він говорив, що тепер настав час винагородити посвяту селян.

Відповіді з міст також звучать незадоволенням. На партійній конференції один сталевар із Казахстану жалівся, що там робітники мусять „подорожувати 200-300 кілометрів, щоб купити харчі".

Совєтські гроші, рублі, в багатьох випадках є безвартісні, бо за них немає що купувати. Деякі совєтські економісти тепер признають, що рублі є невимінними не тільки за кордоном, але вони є також невимінними внутрі країни.

Як Ґорбачов хоче зарадити сільсько-господарській кризі?

Що плянує Ґорбачов робити, щоб зарадити тому загальному незадоволенню? Крім традиційних обіцянок, він дає селянам (а властиво, колгоспникам, бо селян московські комуністи знищили під час насильної колективізації) нагоду — перший раз після Сталіна — мати своє господарство, яке винайме йому держава на 50 років. А це не є нічого іншого, тільки гачок, щоб зловити колгоспників, аби вони видайніше працювали. Але колгоспники це добре знають і тому не спішаться брати такі „винаймані" господарства.

Ґорбачов також постановив полегшити заборону продавати водку, надіючись, що тим зменшить виробництво самогонки. (Що ж, Ґорбачов також зрозумів, що москаль без водки не може жити. — СЖ). Якщо це йому вдасться, то він може знесе картки на цукор.

Щоб запобігти гниттю зерна в полі під час жнив, що доходить до 30 відс. кожного збору, Ґорбачов дозволив кооперативним групам і селянам з винайманих господарств продавати їхню продукцію зерна просто з тягарівок у місті. Це мало б зменшити втрату зерна, що стається під час його перевозу з поля до зернових центрів. Ґорбачов також пообіцяв, що старатиметься збільшити доставу харчів, щоденних товарів і будувати більше домів. (Що ж, це знову обіцянки, якими московські комуністи кормлять своїх підлеглих уже понад 70 років. — СЖ).

Ґорбачов і Україна

Дехто з українців у вільному світі захоплюється Ґорбачовим і його гласністю та перебудовою, мовляв він нам, українцям, дає і се, і те — дуже багато... А насправді, крім того, що він звільнив з концтаборів кілька наших політичних і релігійних в'язнів та декому дозволив відвідати своїх рідних тут і в краю — то дійсно, це дуже маленькі, майже жадні полегші для нас, українців, і захоплюватися ним немає чого. Хрущов був звільнив сотні тисяч, а може й кілька мільйонів в'язнів, а серед них сотні тисяч українців — то ми його так не хвалили, як Ґорбачова.

Насправді, то Ґорбачов не дав українцям жодних національних полегш: не стримав русифікації України; не дозволив на українізацію ні одної російської школи в Україні; не усунув з керівного становища московського намісника в Києві В. Щербицького, а навпаки, ще нагородив його орденом-бляшкою заслуги; не дозволив встановити українську мову — державною мовою. Список: „не дозволив" — можна продовжувати без кінця.

Натомість список: „дозволив" — починається і кінчається на двох перелічених прикладах: на звільненні тих кількох наших політичних і релігійних в'язнів, з яких кількох „видворив" з України, та відвідуванню рідних у краю та за кордоном. Оце і все, що він українцям дозволив.

Отже нам немає чого захоплюватися Ґорбачовим, ні його гласністю та перебудовою, бо він не дає нам жодних прав.

Українці, за свої права, мусять боротися, а не чекати, щоб їм хтось їх дав.

Євген Кriменко

Царгородська Софія

(Із ювілейної прощі Тисячоліття)

Ще трохи і побачимо її...
Перлину Сходу Християнського — Лелію,
Господню Мудрість в символів одежі,
Красу, що нам полонить серце й ум,
Дар Божих ласк, твір людських рук і дум,
Небесну славу в мурах кам'яних,
Тверду опору серед бур і лих,
Де вічність затирає часу межі...
Ще трохи і побачимо Софію.

І ось стоїть вона... немов турецька бранка,
Як і Христос колись в червоній багряниці
На суді нечестивих; величі останки
Хоронить у своїй відвічній таємниці.

Стоїть... а навкруги ворожі мінарети,
На копулі півмісяць гордо верховодить,
Сумне квиління слуг пророка Магомета
В симфонії світанку дисонансом бродить.

Спотворені ікони, написи з Корану,
Зависла у просторах кругла височінь,
Внизу людей юрба — пуста і без пошани;
Видовище зробили з Таїнства молінь.

І думка лине в даль, до другої Софії,
У Київ, де бував колись святий Андрей,
Де Велич Пресвяту безбожні лиходії
Також пе[...]творили в ярмарок-музей.

* * *

У світі, що отрую п'є гнилих калюж
І поклоняється неправді, глупоті,
Розп'ята Божа Мудрість висить на хресті
І Воскресіння жде в Соборах наших душ.

Вересень 1988

Ол. Пошиваник

„Пити чи не пити — все помреш"

В українському фолкльорі, між чудовими вишивками і писанками, кольоритною народною ношою, прекрасними танцями та чарівними піснями, як і в деяких інших культурах, ми чомусь пишаємося і навіть романтизуємо пиво, мед, горілку та їхнє надуживання. Із захопленням, на повні груди, співаємо пісні з такими словами: „Пиймо, друзі", „Пийте, гуляйте, добрії люди,, лихом об землю, горе забудем...", „...пити чи не пити, все помреш...", „...пив та жінку бив...", „...в понеділок пропиваю...", „...пропив чумак воли, яра... все чумацьке добро.", „дозволь мені, Мати, горілку тримати, чи прийдуть дівчата пити й гуляти". А вона співає: „...і голова болить, і до корчми кортить", „корівоньку пропила... пий, мила, здорова, буде друга корова"... та „мала я мужа піяка... він нічого не робить тільки п'є... не бий мене муже...".

Такі й подібні пісні можна часом почути й на літніх таборах молоді, на ватрах чи під час розваги. Ми навчаємо нашу молодь на сцені танцювати навколо бочки вина і з торбою та пляшками в руках і навіть учимо танцюристів на сцені вдавати п'яних козаків. Багато ансамблів, і найкращі, це роблять у одній чи другій формі. Змалку ми бачимо, учимося та звикаємо до вживання алькоголю. Де б ми не їхали, на пікнік, з'їзд, здвиг чи зустріч молоді, то найперше пакуємо у багажник пиво та інші алькогольні напитки. Тоді дивуємося, що молодь п'янствує, часом не дотримується культурних форм, або й гірші — трагічні — наслідки бувають.

Я ніколи не забуду, як кільканадцять років тому на якійсь громадській імпрезі один стурбований батько, може з десятою чаркою в руках, жалівся і нарікав на всіх і вся, що навчили його дітей пити...

Ось пригадав собі ще одну пісню-коломийку: „Болить в мене голова, і коліно і нога; болить в мене ціле тіло, бо горілки захотіло".

(Закінчення на стор. 4)

Н. Осока

ҐОРБАЧОВ СТУРБОВАНИЙ

Міхаїл Ґорбачов, виступаючи перед головними редакторами центральних газет і журналів, фактично визнав, що за три з половиною роки не добився видимих результатів в галузі економіки. Він сказав, що починається найважчий період, оскільки противники перебудови намагаються довести, що реформи проваляться.

Цей виступ Ґорбачова опубліковано в газеті „Правда". „Важко було виробити теоретичні передумови перебудови, але ще важче виявилось примінити їх на ділі, — сказав Ґорбачов. — Ми посуваємось повільно, втрачаємо час, то значить — програємо. Одним словом, створився розрив між нашими цілями і нашими досягненнями".

Ґорбачов скаржився, що утруднює справу „складна мозаїка настроїв, ілюзій, нетерпіння й роздратування". Як зазначив кореспондент газети „Ню Йорк Таймс", Ґорбачов просто скартав редакторів, заявивши, що „з деяких публікацій можна зробити висновок, ніби перебудова ускладнила економічне становище країни, порушила фінансовий баланс, погіршила постачання товарами й продуктами, а також загострила житлові та інші соціяльні проблеми". При цьому він додав, що „нечесно покладати на керівництво" відповідальність за помилки й труднощі, які дісталися в спадщину від попередніх лідерів. Визнавши, що швидких результатів перебудови сподіватися марно, Ґорбачов закликав керівників центральної преси збуджувати активність населення і „викорінювати з громадської свідомости такі шкідливі поняття, як 'віру в доброго царя', у всемогутній 'центр', а також надію на те, що хтось 'згори' прийде і наведе порядок". Генсек заявив, що совєтська преса практично розділилася на „ліберальний" і „консервативний" табори. „Я наперед можу сказати, який лист буде опубліковано в одній газеті, а який в іншій".

Ґорбачов також критикував редакторів за те, що в газетах і журналах публікуються лише ті листи, які за змістом співпадають з думками і переконаннями головного редактора. Засудивши таке свавілля, генсек закликав до „плюралізму" поглядів і прямо звелів: „Публікуйте все".

Ґорбачов також повідомив, що незабаром відбудеться засідання Політбюро, на якому будуть обговорюватись політичні реформи. „Запропоновані зміни в конституції будуть винесені на всенародне обговорення". Газета „Вашінгтон Пост" нагадувала, що раніше в СССР було оголошено про обговорення політичних реформ в жовтні цього року, однак в порядку денному сесії Верховної Ради СССР це питання не заторкнено. На думку кореспондента це означає, що його відкладено на пізніше. Відкладено також давно обіцяний пленум ЦК з національних питань.

В міжчасі Ґорбачов скликав пленум Центрального Комітету, а відтак Верховної Ради, обрав себе президентом на місце А. Ґромика, перевів чистку, здеґрадував Є. Лігачова і В. Чебрікова, а на їхні місця наставив своїх поплічників. Одним словом, Ґорбачов перевів перебудову на верхах, а на низах — черги не зменшилися, пиянство не припинилося, продукція не збільшилася і в „країні рад" до голосу не допускають рад.

Слава Рубель

РИМ — ТИРОЛЬ

IV.

До Венеції приїхали ми перед вечером. Ми мали з Мартою щастя, бо дістали кімнату з видом на канал, мости і гарні будинки. Про це славне місто на воді багато знаємо з фільмів і реклям. Історія дуже цікава. Перші поселенці опинилися тут у 568 році; вони втекли перед небезпекою римської імперії і ніколи не повернулися на материк. Мешканці Венеції мусіли поборювати Візантію, норманів, слов'янських піратів та всіх тих, які приходили з півдня. Там напочатку розвивалася торгівля сіллю, а відтак, через Атлянтійський океан, матеріялами спроваджуваними зі сходу. Купці, що багато подорожували на схід до Далмації і на північ займалися не тільки купецтвом, але вивчали культуру тих народів, тому у Венеції багато візантійського впливу.

Одне з найбільше знаних і популярних місць, — це площа св. Марка, на якій знаходиться базиліка св. Марка і палата Борґезе, де зосереджується політичне, релігійне і соціяльне життя міста. Направо, знаходиться вежа з годинником, яка не тільки показує час, але напрям сонця і фази місяця. На самій вежі є дзвін і дві бронзові статуї.

Так, як базиліка викликає прекрасне враження назовні і всередині, так само гарно і багато розмальована та прикрашена є Дукал палата, в якій також є музей. Назагал у Венеції кожна з будівель — в іншому стилі.

Кажуть, що можна жити у Венеції і не користуватися каналами, бо все є получено численними мостами, але остання дорога на місце вічного спочинку таки мусить бути водою. Тут немає ані одного авта.

У суботу св. Літургію відправив о. Філіп Бунбар. А відтак ми любувалися прекрасним видом з нашого вікна та приглядалися, як на човнах возили туристів, а спів „О сольо мія" не втихав до пізньої ночі. Очевидно, що і ми проїхалися такими човнами та завважили, що при кожному будинку вода сягає по самі сходи. Видно вхід до будинку є з протилежної сторони де сухо.

Дня 15-го липня ми попрощали нашу гарячу Італію і поїхали до Тиролю, до Інсбруку, з надією, що може там буде трошки холодніше. Виїхали ми дуже рано. Подорозі почав падати дощ, але перед Кортіною стало виияснюватися, отже є надія побачати чудові гори, та прекрасні Дольоміти, бо Кортіна — це королева дольомітів. Нам казали, що в горах впав сніг. У цей липневий час — це щось надзвичайного. Так нас, раптом, за кілька годин покинуло гаряче літо і зустріла зима. Гора Місуріна покрита снігом. Наш провідник робить нам приємність і з головної дороги з'їжджає на бічну — гірську. Прекрасним засніженим горам не було кінця, а клаптики снігу лежали майже при дорозі.

Переїхавши Бреннер Пасс, ми скінчили з антипастою, а зачалися „вінершніцель". Приїхали до Інсбруку по полудні. Місто чудово положене, довкола гори, а з Амброз замку — прекрасна панорама. Тут варто оглянути базиліку Велтон. Через Фернарпасс, який є на 300 футів високий, тимчасово ми покинули Тироль та прибули до Баварії, до Міттенвальду. Вміжчасі ми подивляли нашого водія автобусом, який зручно і обережно робив усі закрути на вузькій гірській дорозі, а головно, коли ми зблизилися до Цірльпасс на 5,000 футів. У горах, як звичайно, погода змінлива і перепадував дощ.

Наше покоління, яке доростало в тих сторонах, та мандрувало не по одній горі з наплечником, має великий пієтизм до гір. Були між нами і такі, які казали, що краще почуваються у горах, як між кам'яними руїнами.

Наш приятель-поет, який був добрим мандрівником і багато з нас вчилося від нього штуки мандрування, переживав дуже глибоко красу гір. Ось кілька думок з його творів: „Прийшов я до скельних шпилів чужинних гір мандрівником з далекої країни. Приніс зі собою пахощі зелених полонин, задуму дрімучих борів і розмріяність невгавних шепотів. У моїх очах — сріблистими відблисками потоки роздзвонені й радісні, як моя безжурна молодість. В моєму серці співи сопілок і переливи далеких трембіт. Приніс я завзяття непокірного, безпинного крокування, ...і розкинулися мені нові обрії!

Або,... Стою на шпилі в молитовному захваті. Довкола мене гармонія стилів і форм. Буйний ренесанс поруч маєстатичного барокко і стрільчастого, як мрія готику, а над ними глибока синь і білі баранчики хмар... Стою зацілований сонцем, сп'янілий прозорістю тиші". І, ... не знаю, чи мандрівники на високих шпилях спроможні молитися звичайними молитвами. Їхній труд виходу на високий шпиль, їхній подив величній красі — чи це вже не молитва. Я люблю молитися на високих шпилях, молитвою невисказаних слів.

З дощем ми приїхали до Міттенвальду, до готелю, який недалеко церкви, де ввечорі має бути наша Служба Божа. При церкві є цвинтар, на якому є поховано багато українців, з часів, коли тут були переселенчі табори. Гроби упорядковані, на деяких — свіжі квіти, на поодиноких відправлено Молебень. Наша кімната на третьому поверсі була з чудовим видом на гори, а Карвендель, здається, тільки через дорогу. Деякі пам'ятали місто зі своєї юної молодости, отже виправа до колишнього табору була обов'язкова. Саме місто чисте, багато квітів, доми розмальовані, а люди живуть, неначе в раю на землі.

У неділю о год. 9-ій ранку в усіх церквах задзвонили дзвони. Звук їхній ми давно забули; він звучав маєстатично і від його першого удару ви здригаєтеся. Опісля ми виїхали до Фіссен, а радше до Гогеншванґав (Альпзее, до замку, що його збудував Людвік II, з якого видно не тільки озеро, але прекрасний королівський замок Нойшванштайн. Цей замок розреклямований багатьма туристичними агенціями, а навіть в Дизниленді є його мініятюра. Людвік II не жалував грошей, тому всі замки з його часів є гарно і багато влаштовані.

До сумного, дощового дня у понеділок, наш день з Мартою почався погано, ми були в „довгґавзі", спізнилися 15 хвилин на автобус і то без причини. Треба було чути , „Бу-у-у", як ми ввійшли до автобуса. Через нас наше спізнення, здається, змінили плян і поїхали на Цуґшпітц. Так і сталося. Замість линвовою залізничкою ми всіли до ґондолі. Чим вище ми підносилися, тим менше було видно; мряка все заслонила, сніг ліпив , в шлунку робилося „м'яко", а головно, коли ми перескакували кабель. Колись такі виправи були сповнені переживань й інші , як сьогодні. Наші приятелі цю гору здобували пішком і розказували нам про підхід до гори, про кожний закрут, про каміння яке усувалося, про те, як переходили льодовик, а ми прислуховувалися до тих оповідань із запертим віддихом. Це не означало, що ми, дівчата, були позаду у мандрівках по горах, ми також залюбки „лазили", а присутні на прогульці — Терешка, Марта і я здобували три шпилі Вацмана.

На вершку Цуґшпіце легко пролітав сніг і час від часу показувалося сонце. Ми з'їхали нижче і в гарному ресторані з'їли полуденок. Коли ми приїхали вниз, то сонце гарно освітлювало гору, на якій ми щойно були.

На другий день деякі з наших туристів залишилися в готелі, щоб позбутися перестуди, а інші поїхали до Оберемарґав. Марта розповіла цікаву подію, яка їх стрінула при вході до церкви. Молодий студент збирав до пушки гроші, очевидно, наші також кидали, а у відповідь дістали „Дякую". Збирав він, здається, на українців у Бразлії. Цей студент тут студіює, а живе в Мюнхені. Говорив з нами чудово по-українськи.

У Берхтесґадені ми в найкращому готелі, в яких досі бували, а чудовий вид на Вацмана пригадує нашу юність. Він зовсім не змінився — маєстатичний, грізний, могучий і притягаючий, немов заохочував: „Спробуйте ваші сили ще раз, мене багато пластунів колись відвідувало." Правда це було колись...

Куди помандрували колишні мешканці Берхтесґадену, очевидно на Струб. Не відмовили ми собі і прогулянки (Кенігзее), а там як колись, по середині озера сурмів сурмач, а відгомін ніссяя далеко горами. От, і славна наша Бартоломея, до якої не раз ми причалювали і мандрували в гори та ділилися пушкою соку, яку дістали від УНРи.

Прекрасним краєвидам, які змінялися за кожним закрутом в дорозі на (Берґгоф — Адлєр Нест) немає кінця. Тут приїжджав Гітлер, але з устаткування нічого не залишилося, хіба надщерблений з червоного мармуру ватран, який подарував йому Муссоліні. Лиш божеський вид той сам; ось в долині Кенігзее, а перед нами Вацман, а далі направо видно Зальцбурґ, перед нами в'ється чудова серпентина і красі немає кінця. Але важко знайти безлюдне місце, щоб могти помедитувати спокійно та прославити Божу красу.

Час скоро летить, бо ми вже в Зальцбурґу на Резіденц Плоші. Відвідуємо дім, в якому родився Вольфґанг Амадеус Моцарт, церкву Францішканів, Дом Пляц та Фестиваль будинок. Тут з Терешкою і Костиком ми відлучилися, переходимо ріку Зальцах і йдемо до старого міста, де знаходиться Ляндес театер і Моцартеум. Не поминули ми прекрасного Мірабельського городу. Ранком і тут з Мартою стрінули ми українку, яка живе в тому місті.

Коли ми у Відні, то значить, що скоро треба буде пакувати валізку додому. Приїхали сюди під вечір і тому тільки після вечері пройшлися по Марія Тереса Штрассе. Було чути, як хтось грав на пилі „Реве та стогне", співав і грав українські мелодії. У Відні майже кожний є залюблений. Це чудове місто. Що можна сказати про пам'ятки, яких тут багато. Обов'язково треба побачити Шенбрунн, Бельведерську Палату, катедру св. Стефана, університет, Каральскірхе, та музей, якщо вони відчинені.

На всіх головних вулицях — безліч туристів із різних сторін, а найбільше індійців. Відень у кожну пору дня чи року має свій чар, але на всякі імпрези, включно зі слуханням музики краще йти туди, куди ходять місцеві мешканці, бо там де туристи, високого музичного рівня немає, крім голосних звуків, та розношення пива чи вина.

Служба Божа була в церкві св. Варвари. Отець В. Дзерович коротко і гарно розповів історію Церкви, а з ним до Служби Божої служили: монсеньйор С. Чомко, о. І. Терлецький, о. Е. Юнг і о. Ф. Бунбар. У церкві не могли всі поміститися, бо тут також приїхала ще тура, що їхала до Югославії. Хор чудово співав. Після Служби Божої ряд осіб зустрічались зі своїми знайомими, що живуть у Відні. Тут ми довідалися про групу українців з Польщі, що просять азилю, але наразі з тим є зв'язані труднощі. Ще залишилися вечеря у Ґрінцінґу, — „вінершніцель", „аплешрудель" і вино. Тут також все призначене на великі тури, тому ми були разом злучені з групою, що їхала до Югославії. Дві віденки на гармонії виграваали різні пісні, а ці з нашого покоління, які знали ці пісні, співали їх на всі голоси. Після вечері прийшлося прощати Енза, бо другого дня ми вже мали відлетіти до Ню Йорку. Прощальне слово сказав Костик — „герр ґраф", так ми його називали. Говорив він німецькою та англійською мовами. Він

(Закінчення на стор. 4)

ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРИСТИЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ: НАША ПРИСУТНІСТЬ У ВАШІНҐТОНІ 7-9-го ЖОВТНЯ Ц. Р. — ОБОВ'ЯЗКОВА!

Ян К. Шептицький...

(Закінчення зі стор. 1)

українській церкві, яку за старанням тамошнього польського пробоща віддали нашим вірним. Ця церква потребує всецілого ремонту, що є зв'язане з великими коштами, допомога напевно прийде з Америки.

На питання, чи Ян пригадує собі добре свого діда й бабуню, він відповів „річ ясна — очевидно". Батько митрополита, Ян, був хресним батьком Яна Казимира Шептицького. Дідо, спершу не хотів щоб Роман йшов до монастиря, але відтак погодився і дав своє благословення. Неправдою є, що мама Софія не хотіла, щоб він став руським священиком — вона визнала Божу волю й так має бути, як Бог хоче! Як задивлявся Андрей на нашу Церкву, як він став монахом? Таж він жив цілий час між русинами й з русинами.

Оглядаючи родинний альбом, о. Пащак із захопленням згадав, що ми не маємо тих знімок Митрополита Андрея. Одну з них Ян подарував отцеві і авторові цих рядків. Ми оглядали не тільки знімки цілої родини, на якій є: дідо Ян, мама Софія, Митрополит Андрей, Олександер, ген. Станислав, Казимир-отець Климентій і Лев — разом було їх п'ять хлопців. В родині дівчат не було. В 1878 році папа Лев XIII відвідав Краків. В той час Митрополит як студент жив у мешканні при вулиці св. Яна. В Кракові закінчив правничі студії з дипломом доктора прав. У Кракові ходили до школи всі сини Яна Шептицького. Зупинившись при знімці костьола й церкви в Прилбичах, Ян сказав, що всі хлопці були хрищені в тому костьолі, а миропомазання уділяв архиєпископ краківський, або львівський, які були приятелями його діла.

„Були поголоски, що ми мали в родині сестру. Це була дочка брата Софії. Її мама померла в молодому віці, вона виховувалася в нас".

Митрополит постійно носив василіянський габіт. З нагоди 25-ліття шлюбу своїх родичів, він вперше вбрав червону єпископську сутанну. На 18-му році свого життя Андрей захворів на шкарлятину. З того він ніколи не вилікувався. Вже в 1925 році він був спаралізований. На знімці видно як його пальці покручені від гострого артритизму, який не покидав його до самої смерти.

У липні 1939 року в Прилбичах була остання зустріч усіх братів. Лева — розстріляли большевики в 1939 році; Олександра — німці в 1940 році; Митрополит Андрей помер в 1944 році; ген. Станислав помер в 1950 році; а Казимир — отець Климентій помер на засланні (1950 чи 1955 року, ніхто не знає і правди ніхто не довідається). Коли вдруге прийшли до Галичини большевики Митрополит Андрей і о. Климентій зверталися до тамошніх властей, щоб дозволити йому поїхати до Прилбич і поховати помордованих Лева і його дружину, але дозволу не дістали.

Ми довше зупинилися на справі беатифікаційного процесу Слуги Божого Андрея. Ян Шептицький у цій справі мав довшу розмову з покійним вже Кардиналом Вишинським, який сказав йому, що він не може поперти справу беатифікації Андрея, даючи на це свої причини. Але Ян К. Шептицький переконаний, що неґативна постава Вишинського не була головною перешкодою, яка загамувала беатифікаційний процес. Тут важну ролю грали загальне відношення Польщі до СССР і цілої української справи у відношенні до СССР.

Отець Пащак, згадуючи про своє перебування в Польщі, зауважив, що про українців майже нічого не пишеться, немовби їх тут не було. Виглядає, що теперішній уряд ігнорує українське питання. Будучи в Перемишлі, ми не бачили ані одного українського напису, а це ж був осідок єпископату і Перемишль знаний, як український культурний центр до Другої світової війни. Виглядає, що теперішній режим Польщі у відношенні до українців стосує ще гіршу тактику, як її передвоєнний режим — Пілсудського чи Ридза Сміглого. Приклад неґативного ставлення до українців: коли Папа Іван Павло II відвідував Польщу, то урядові чинники не допустили українців, щоб вони його привітали. Він відвідав церкву оо. Василіян на вул. Мйодовій у Варшаві без відома урядових чинників.

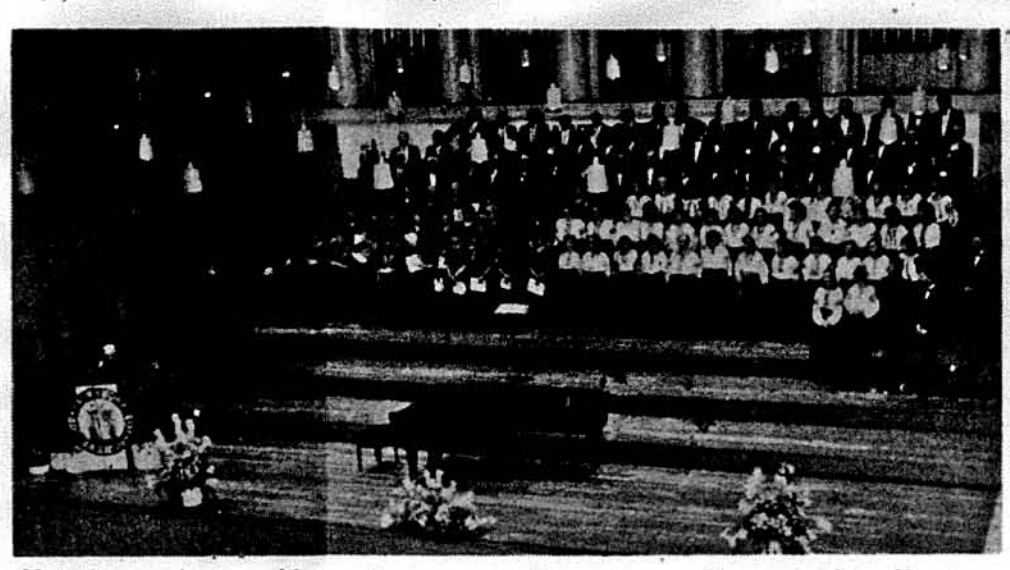
Як Казимир Шептицький відвідав з проф. Тожецьким Кардинала Юзефа Ґлемпа, примаса Польщі, і вони обидва інформували його про життя Митрополита Андрея. В розмові з ними Кардинал Ґлемп був здивований, що Митрополит Андрей писав польською мовою. Нещастя в тому, що ніхто не читає і не студіює пройденого. Ян передав Вишинському спогади мами Андрея, Софії, і ці спогади зникли з бібліотеки. Отець Пащак радить Янові, щоб він залишив завіщання щодо архіву, який він збирає понад 20 років і в якому знаходиться копія альбому з підписами усіх членів родини.

Історія цього альбому така. В 1937 році члени родини Шептицького готувалися відсвяткувати 75-річчя життя сестрінки Яна Казимира, яке припадало на 5-го січня. Виготовлено спеціяльний альбом, кожна сторінка були прикрашена орнаментами й там мали вписуватися усі присутні. Але сталося щось неймовірного. Ева з Фредрів померла в ночі з 4-го на 5-те січня 1937 року. Відбувся похорон і всі присутні вписалися в той альбом, який мав синю коштовну обгортку. Тітка Лева Шептицького при кінці того альбому згадала про цей похорон і хто був на похоронах. Цей альбом перевезено з Прилбич до архіву у Львові при вул. Зеленій ч. 30. Під час німецької окупації цей будинок був у німецьких руках. Після німців прийшли большевики. По війні цей альбом знайшовся на ринку в Копенгазі, відтак у Лондоні і вкінці в Ню Йорку. Особа, в руках якої знайшовся цей альбом, скомунікувалася з Кардиналом Сліпим, кажучи, що має альбом, в якому є підпис Митрополита Шептицького, вимагаючи за нього 1,500 дол. Кардинал Сліпий купив цей альбом, який був обдертий з обгортки. Оригінал знаходиться в архіві св. Софії в Римі, а копію Патріярх Сліпий прислав Янові. На цьому альбомі була печатка директора Академії мистецтв Західньої України. Виглядає, що з гарної обгортки цей осібняк зробив для жінки торбинку, а альбом продав.

Ян Шептицький каже, що так — наші архіви проходили такі шляхи. Деякі особи ще до сьогодні присилають йому знайдені документи, що відносяться до родини Шептицьких.

Ми подякували за гостинність Марії і Яна Шептицьких і віділхали до „Форум" готелю, щоб приготуватися до від'їзду домів.

Ювілейна академія в Тисячоліття Хрищення Руси-України в Мюнхені

Ювілейна академія у Мюнхені, присвячена Тисячоліттю Хрищення Руси-України. Виступають: зліва — баварський хоровий ансамбль „Співучий кружок мапінґенців", справа — ювілейний ансамбль, спереду — інструментальний квартет. Промовляє єпископ д-р Платон Корниляк.

(Світлив Микола Жикалюк)

Ювілейний тиждень урочистостей у Тисячоліття Хрищення Руси-України закінчено величною академією, поєднаною із концертом, яка відбулася у відомій репрезентативній залі Мюнхенської королівської резиденції у Геркулес заль у неділю, 24-го липня ц.р., з участю кращих мистецьких сил. Серед почесних ґостей були присутні провідні особистості церковного і світського життя, а також провідні еміґраційні діячі сусідніх з нами народів і, зокрема, чисельно представники наших установ, товариств і організацій.

Концертову частину програми започаткував гимном „Цей день" (муз. Д. Бортнянського (відомий своїми численними виступами в Баварії наш Хор „Україна" під керівництвом диригента Євгена Задарка. Маєстатичне виконання цього гимну позначилося на успішному поєднанні цілої концертової програми академії, яка була програмово пов'язана з привітаннями та ювілейними доповідями.

Відкриття академії з рамени центрального ювілейного Комітету Тисячоліття Хрищення Руси-України в Мюнхені довершив голова проф. Володимир Кальваровський, який привітав присутніх ієрархів, владик і духовенство; члена баварської королівської родини, міністеріяльних представників від Баварського і федерального урядів, представників міста, університетів та численних товариств і організацій. Програму академії провадив референт преси Комітету мгр Володимир Леник.

Святочний настрій ювілейного торжества вдало відтворено черговою відомою арією-молитвою „Владико неба і землі" С. Гулака-Артемовського у виконанні хору „Україна" з дуже чітким й одушевленим сольоспівом відомого співака Юрія Тимченка, що святочним настроєм поєднувало нашу громаду в Баварії з нашим народом і його духовними та історичними традиціями. Виконавців присутні нагороджували щедрими, тривалими оплесками.

З рамени УАПЦ доповідав проф. Зиновій Соколюк, який у своїй доповіді накреслив сучасне становище Української Православної Церкви і при тому насвітлив болючі питання з недавної історії 30-их років під совєтським пануванням, що закінчилося розгромом нашого відродження на церковному полі та схарактеризував діяльність Православної Церкви закордоном. В чергових точках програми обрадував присутніх вдалий виступ відомого німецького хорового ансамблю — „Співучого кружка Мапінґенців", який у чоловічій частині хору мав 24-ох співаків, а в мішаній 54-ох і яким управляло двох диригентів — Освальд Шу і Райнер Беннет. Цей хор українською мовою, радше мовою оригіналу гармонійно проспівав наші релігійні пісні (гимни) — „Покаяння" А. Веделя, „Прийдіте воспоїм" Д. Бортнянського, а потім вже мішаним хором і доброю дикцією — псалом „Блаженний муж" та „Фінал з неофітів" на слова Т. Шевченка (в обр. М. Кузана), при чому дві точки виконав маєстатично мішаним хором. Цей хор дав присутнім відчуття пошани до виконавців, які добре справилися професійно з нелегкими для них мелодіями нашої церковної музики, яку високо оцінюють окремі диригенти в перспективі її історичного розвитку. Обидві частини цієї програми нагородили присутні щедрими оплесками, яким не було кінця... При цьому треба б згадати, що цей хор вже виступав у чотирьох місцях у наших святкуваннях.

З рамени УКЦ ювілейну доповідь виголосив проф. Володимир Янів, відомий науковець, організатор недавньо відбутої Наукової Конференції у Мюнхені. Доповідач привітав Владик і гостей, а у своїй доповіді накреслив історичне минуле Української Католицької Церкви і її сучасне тяжке становище в Україні, — згадав про наші церковні громади закордоном та про новіші спроби наладнання католицькою ієрархією церковного життя в Україні.

Порадував присутніх і виступ інструментального квартету, який фактично поєднує дві музично обдаровані родини — Чоліїв у Лондоні і Жуків у Монтреалі. З Чоліїв виступали Ірина (віолончель), Ліда (перша скрипка), о. Роман (друга скрипка) і д-р Іриней Жук (рояль). Інструментальний квартет виконав з незвичайною емоційною виразністю гимн „Богородице Діво" А. Гнатишина, в'язанку арій „Від Києва до Карпат" та віртуозно музичну фантазію А. Кос-Анатольського. Молодих виконавців присутні нагородили щедрими оплесками, яким не було кінця.

Ділянку ювілейних привітів представив мгр В. Леник, реф. преси ювілейного Комітету, який відчитав телеграми від президента Федеративної Республіки Німеччини д-ра Р. фон Вайцзерека, від Федерального канцлера д-ра І. Коля, від міністра-президента Баварії д-ра Ф. Й. Штравса, а потім листа від федерального міністра д-ра Ф. Ціммермана та згадав про інші важливі привіти від наших установ, які будуть опубліковані. Потім попросив по черзі до слова голову німецького єпископату єпископа д-ра Карла Леґмана, міністра д-ра Ганса Кляйна з Бонну, баварського міністра освіти і віровизнань д-ра Ганса Цеґтмаєра та міського радника Ганса Полюка, який є добрим лучником обидвох народів як представник бурґомістра Мюнхену.

В дальшій частині ювілейної програми порадував присутніх своїм незвичайно майстерним виконанням піяніст Іриней Жук, який на роялі з емоційною виразністю відтворив серію арій „Леґендарну поему", муз. В. Косенка, і тим представив музику автора у її віртуозному звучанні. Оплескам не було кінця! Мелодійно з незвичайним пієтизмом виконав хор „Україна", що об'єднує наших співаків майже з цілої Баварії, в дальшій частині концерту пісню „Богородице, до Тебе" А. Бортнянського, обр. Е. Задарка, а потім — новішу композицію „Люблю тебе, Україно", муз. М. Костецького на слова О. Новицького, яка відобразила той дух надій будучого і любови до рідного краю, при чому чисте гармонізуюче сольове поєднання Юрія Тимченка і Любомира Залуцького тільки скріплювало ту нашу ностальгічну любов і прив'язаність до традицій нашого народу.

У кінці програми виступив ще і ювілейний наш хор, тобто до хору „Україна" (30 співаків) долучилася жіноча частина хору (36 голосів) також під управою Є. Задарка. У виконанні ювілейного хору маєстатично пролунали два новіші релігійні гимни — „Богородице Діво" і „Ювілейний гимн", муз. М. Федорова, якими закінчено програму цього концерту.

Чудову сценічну панораму створив фінал концерту — вдалий виступ на просторій сцені обидвох збірних хорів — німецького і об'єднаного українського та квартету. Ця пам'ятна сценічна панорама всіх виконавців справила для багатьох колосальне враження, а додатковим моментом, коли під проводом сестри діти вручили рожі присутнім Владикам і всім виконавцям.

На тлі збірних хорів на сцені виступив Владика Платон Корниляк, який подякував всім учасникам ювілейного концерту за участь в академії, а зокрема обидвом збірним хорам і квартетові. Владика Платон опісля висловив подяку кардиналові Фрідріхові Веттерові за співучасть його духовенства у наших ювілейних святкуваннях та усім урядовим чинникам за всесторонню толеранцію і за уділення помочі для відзначення нашого Тисячоліття Хрищення Руси-України в Мюнхені.

Ювілейна академія і зокрема ювілейний концерт залишив незвичайно величне і пам'ятне враження для всіх учасників, зокрема в кінцевій його частині. Була це найкраща імпреза, проведена в ювілейному році в Німеччині. Концерт закінчено нашим національним славнем. Був це пам'ятний вечір у житті нашої мюнхенської громади, і взагалі українців Німеччини.

Б. К.

Звернення

(Закінчення зі стор. 1)

ського патріота Паруйра Айрікяна, який перебував під слідством.

Реакціонери правлячого апарату, що стоять на сторожі безправности, готові проводити чергові жнива. Уже визначено перші жертви — арештовані активісти мирних демонстрацій і мінінгів латвієць Модріс Луянс та українець Іван Макар. За участь у мітингах і демонстраціях широко практикують також адміністративні арешти на 15 діб, великі штрафи і дальші переслідування (позбавлення праці, обмежування в зарплаті тощо).

Ми, учасники Ризької міжнаціональної наради, вважаємо своїм обов'язком застерегти в вашій особі міжнародну демократичну спільноту, що атмосфера довір'я у взаєминах між вільним світом і соціялістичним табором неможлива доти доки за барвистими лозунгами радянської перебудови колючим дротом позначено місця для незалежно мислячих громадян.

Тільки безумовне звільнення всіх в'язнів сумління, тільки цілковита реабілітація всіх репресованих за політичними мотивами, тільки вилучення із законодавства статтей, які виправдовують політичні переслідування, тільки унеможливлення псевдокримінальних переслідувань людей за переконання із фабрикуванням суто кримінальних звинувачень — може бути приводом для зміни громаської думки про політичну систему СРСР, для вироблення клімату довір'я в міжнародних взаєминах.

М. Рига, 25 вересня 1988 р.

Учасники Ризької наради преставників національно демократичних рухів народів СРСР: Мераб Костава, Інтс Цалітіс, Юріс Зіємеліньш, Ґівс Озоліньш, Лідія Дороніна, Вальдіс Тітаус, Герта-Лівія Астра, Нійоле Садунайте, Андрюс Тучкус, Антанас Терляцкас, Вітаутас Богушіс, Степан Хмара, Вячеслав Чорновіл, Олесь Шевченко, Лягле Парек, Ніязі Селімов, Сервер Туварті, Абдурешід Джеппаров, Садик Берберов, Георгій Ґімпу.

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ справ Франції повідомило про те, що гураґанний вітер і зливні дощі причинились до виливу рік на півдні країни. Місто Нім, у якому зберігся ще й досі великих розмірів римський цирк, повністю відрізане від решти країни. До міста немає жадного автобусового, ані залізничного сполучення, а харчі для населення армія доставляє гелікоптерами. Досі там загинуло у висліді повеней вісім осіб. Військові гелікоптери, орієнтуючись на свій командний пункт, рятують загрожене населення, доставляють медикаменти і усі потрібні речі.

СИТУАЦІЯ В ЮҐОСЛАВІЇ погіршується, зокрема заворушення, демонстрації, зудари між поодинокими національностевими групами в Косово, автономній області, яка хводить до республіки Сербії, набирають на силі. Досі через цей конфлікт зрезиґнували зі своїх постів у Політбюрі два члени — Франц Сатіста і Боско Круніч. Серби в Косово протестують проти переслідування, арештів, дискримінації домінуючою групою юґославів альбанського походження, які гостро виступають проти сербського сепартизму і підтримують централізацію влади в Беоґраді. Альбанців обвинувачують у поширенні ненависти, „ґеноциді" і в багатьох інших злочинах, в тому числі у підпалах, знасилуванні сербських жінок тощо, тільки тому, щоб цілковито позбутися сербів з Косово. Керівники центрального уряду покищо вагаються, які протизаходи вжити, щоб навести порядок. Виступ армії, на думку багатьох, мігби причинитись до поширення конфлікту.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ВСЯКІ перешкоди американські змагуни вийшли побідниками у XXIV Олімпійських Ігрищах в Сеулі. В неділю, 2-го жовтня офіційно закрито ці ігрища спектаклем і виявом радости та патріотизму. У 42-ох видах спорту, що в них змагалися найкращі змагуни світу Американці здобули 36 золотих медалів. В змаганнях легкої атлетики американці здобули 13 золотих медалів а Совєтський Союз 10.

У ВИСЛІДІ ПЕРЕДВИБОРЧОЇ кампанії в Ізраїлі там відкрили свого роду „Вотерґейт". Представник політичного бльоку Лікуд Дані Наве заявив, що керівництво бльоку має докази на те, що Лейбористська партія Шімона Переза підслуховує усі розмови, які ведуть керівники Лікуд. Усі докази будуть передані скоро на руки ґенерального прокуратора Йозефа Гарішема, який рішить чи докази вартують того, щоб розпочати справу проти Лейбористської партії, чи ні. У головній квартирі Лейбористської партії працюють колишні члени розвідки, які займаються підривною діяльностю проти Лікуду, — кажуть прихильники Їцака Шаміра.

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ в понеділок, 3-го жовтня ц.р., одноголосно одобрила законопроєкт, котрий дасть змогу американським ветеранам оспорювати при допомозі адвокатів призначені для них допоміжні дотації. Для цих скарг буде створений спеціяльний апеляційний суд. Це вперше за 35 років ветерани домоглися таких пільг, зокрема у справі оспорювання кількости та якости допомоги.

ЛІҐА ЖІНОЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ відтягнула своє спонзорство від публічних дебат, запланованих на 13го жовтня ц.р., в Лос Анджелесі між віцепрезидентом Джорджом Бушом і губернатором Майклом Дукакісом. Ненсі Нойман, президент ліґи, заявила, що жінки не хочуть підтримувати дебати, для яких провідники кампаній уклали всі приписи, вибрали самі модератора і панель тих, котрі ставлять запити. „Ми не маємо на меті бути співвідповідальними за обманювання американського народу".

У глибокому смутку повідомляємо, що 30-го вересня 1988 р. на 73-му році життя відійшов у Вічність
наш Найдорожчий
ЧОЛОВІК, ТАТО, ДІДУСЬ
бл. п. інж.
Володимир Григорович Дзюба

Після ПАНАХИДИ у Вашінґтоні, Д. К., ПОХОРОН відбувся в православній церкві св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем опечалені:
дружина — НЕОНІЛА
донька — ВІКТОРІЯ з чоловіком
сини — ГРИГОРІЙ
ВОЛОДИМИР
внуки — МАРКІЯН, АЛАНА, АРИСА

Ділимося сумною вісткою, що дня 16-го вересня 1988 р. відійшов у Вічність
наш Найдорожчий
ТАТО, ДІДО, ПРАДІД І ВУЙКО
бл. п. інж.
Іван Володимир Янович

нар. у Станиславові (теп. Івано-Франківське), Зах. Україна
ПОХОРОН відбувся 20-го вересня 1988 року з української католицької церкви св. Константина в Міннеаполіс, Мінн. на цвинтар Resurrection Cemetery, Mendota Heights, Minn.

Прибиті важким горем:
дочка — МИХАЙЛИНА РЕЙМОНД з мужем РОЙОМ
внучки —
МИХАЙЛИНА СІЛЬВАН з мужем ДАҐОМ
ХРИСТИНА РЕЙМОНД
правнуки —
МИХАЙЛО ІВАН СІЛЬВАН
ДАРІЯ СІЛЬВАН
сестрінки —
д-р ОМЕЛЯН ЛЕБЕДОВИЧ з дружиною
ЛІДІЯ КАЗІЄВИЧ з мужем
СВІТЛЯНА КОРДУБА з мужем
д-р ВІКТОР ЛЕБЕДОВИЧ
д-р ОЛЕКСАНДЕР ЛЕБЕДОВИЧ
та ближча і дальша Родина

„Пити чи..."

(Закінчення зі стор. 2)

Недавно, на одній нашій оселі знов я був свідком як одного ніби й поважного громадянина алькоголь переміг. Він доказував всім, що коли б не він, то і це, і те не існувало б — всі повинні йому дякувати, а з тими, що не погоджувалися, він готовий був іти на гострішу конфронтацію. Тут навколо були гості, молодь і діти, а він далі доказував такою „переконливою" мовою, що й уші могли в'янути: „Маловажна громада, це я ...не громада, а я."

Недалеко цієї „трагічної комедії" побачив я авто із цікавою наліпкою: „A lot of teenagers are dying for a drink" — і дійсно цікава й влучна наліпка: „Багато молоді вмирає за напитком".

Я задумався. Чому люди надмірно п'ють? З радости, щоб бути товариським, відважним чи щоб „утопити горе та журбу? Ми ж добре знаємо, що алькоголь не є конечним для приємної розваги і знаємо, що алькоголь не розв'язує проблем.

Отак, як добрий громадянин, я рішив поділитися з іншими автомобільною наліпкою та пригодами, яких я був свідком, бо дійсно забагато молоді умирає з причин надужиття алькоголю. Ми досить чуємо трагічні новини та статистику на цю тему. А ми далі звеличаємо пиво, мед і горілку у піснях та при кожній оказії — від христин до поминків!?

Рим...

(Закінчення зі стор. 2)

заохочував Енза, щоб він більше цікавився українськими справами, як теж обіцяв вислати йому про це матеріяли. Кожний старався ще щось додати і зчинився „рейвах".

Нарешті допустили до слова Енза. Він із зворушенням підкреслив, що хоча він у своїй професії працює 23 роки, наша група найкраща.

Він сказав: „Коли я бачив вас на Молебені у св. Софії, де ви зустрічали знайомих з цілого світу, я просто не міг повірити, що ви всі знайомі, та що так велелюдно приїхали відсвяткувати своє 1000-ліття. На мене, як на чужинця, це зробило велике враження, не говорячи вже про чудовий Молебень у базиліці св. Петра. Папу бачу я часто, але коли я побачив, як він правив Богослужбу у вашому обряді, а хор прекрасно співав, то вам щиро скажу, що щось такого хвилюючого і гарного я у своєму житті ще не переживав.

Раптом Ензо зі зворушення обірвав своє слово і просльозився...

Опісля він ще говорив про свою національність, кажучи, що вони — італійці чи ми українці своєї національности не можемо вибирати. В якому народі хто народився — в тому він залишиться назавжди. Накінець він ще сказав: „Продовжуйте вашу працю, тримайтеся разом так, як це було тепер під час прогульки. Хай вас Бог благословить!

УКРАЇНСЬКА МОВА В РОДИНІ, В УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКВАХ, В УКРАЇНСЬКИХ УСТАНОВАХ, В УКРАЇНСЬКИХ ПУБЛІКАЦІЯХ, — У ЧАС ПРИМУСОВОГО РОСІЙЩЕННЯ УКРАЇНИ НА НАС СПАДАЄ ОБОВ'ЯЗОК ЗБЕРЕЖЕННЯ ВЕЛИКОГО СКАРБУ НАРОДУ!

Відкриття музею-архіву св. п. У. Самчука

В окремому, належно приготованому до цієї цілі будинку пансіонату ім. Івана Франка в Міссісаґа, відбулося, в неділю, 18-го вересня ц.р. о год. 3-ій по полудні офіційне й урочисте відкриття музею-архіву письменника Уласа Самчука.

Вхід до музею-архіву письменника Уласа Самчука.

В гарно приготованій програмці відкриття, яка прикрашена знімком письменника та дому, у якому тематично розложено великий і різнородний його дорібок, Світляна Кузьменко написала: „Приятелі і знайомі сл. п. Уласа Самчука знають, що Улас Самчук мріяв про більш-менш такий музей, де б могли бути збереженими речі з його архіву тощо, але всі його запевняли, що в реальності це здійснити неможливо".

Все ж таки „без сподівань" мрія сповнилася, і стала реальною дійсністю завдяки волі самого покійного, згідно з якою його дружина Таня Самчук зложила на ту ціль 50,000 долярів, як також завдяки наполегливості дирекції пансіонів ім. Івана Франка, а зокрема її екзекутивного директора д-р Євгенії Пастернак та її співпрацівників Марти Юрцан, Іванки Тонкович і Міри Клименко. Дирекцію пансіонів очолює д-р Роман Цурковський, його заступником є адв. Мирослав Романюк, кор. радник, а секретарем мгр Дарія Винників. До дирекції входять Ярослав Семотюк і д-р Євгенія Пастернак, як екзекутивний директор.

Всі вони на чолі зі своєю директоркою в неділю, 18-го вересня, вже у пополудневих годинах очікували запрошених гостей на цю вправді у нас небувалу імпрезу відкриття музею-архіву. Сходилися гості, щиро їх вітала директорка д-р Є. Пастернак — душа й інспіратор всього, що найкраще відбувається у цьому „клаптику українських душ, що на склоні свого віку знайшли місце й щире серце опіки". В обширному чудово улаштованому і до імпрези приготованому вестибюлі (зимовому городі) дому засіли представники українського організованого життя, священики, жителі дому, гості і преса. Програму відкрила коротким словом д-р Є. Пастернак. Вітаючи учасників, вона підкреслила, що „сьогоднішня наша програма складається з двох протилежних чинників. Перша, сумна, бо між нами немає великої людини сл. п. Уласа Самчука, а друга радісна, бо в його пам'ять відкриваємо музей-архів. Радість із сумом обнялась". При цьому привітала щиро дружину письменника Таню Самчук, а учасники постанням з місць і хвилиною мовчанки вшанували його пам'ять.

З коротким словом привіту від дирекції пансіонів виступив її голова д-р Роман Цурковський, а слово, побудоване на творчості Уласа Самчука, яке перед очі учасників поставило людину великого маштабу, творчої ідеї і патріотизму, прочитав ред. Маріян Дальний. Словом привіту голови „Слова" Марії Голод, у якому вона висловила радість і подяку всім тим, що своєю працею допровадили до цього дня — відкриття музею-архіву, закінчено цю частину програми.

Дякуючи за виступ і участь, директор пансіонів ім. І. Франка д-р Є. Пастернак попросила учасників перейти до будинку, де приміщено музей-архів, для офіційного відкриття, перерізання стрічки, що виконала дружина покійного письменника Таня Самчук і голова Торонтонського відділу КУК інж. Ярослав Соколик, який також вказав на важливість створеного музею-архіву. Потім учасники оглядали музей-архів. У п'ятьох окремих знаменито до цього приготованих полицях-шафах розміщено копії перших двох сторінок творів письменника, його знімки-портрети і твори, гумористичний журнал під редагуванням письменника, грамоти, копії перших сторінок щоденника письменника, повідомлення про його виступи, архів, робітня і бібліотека. Все гарно із смаком і тематикою уложено, що дійсно заслуговує на признання і увагу. Хай цей добрий приклад стане до наслідування іншим, бо дійсно забагато пропадає праці наших визначних письменників, поетів, науковців, мистців, політиків і суспільно-громадських діячів, священиків тощо.

Після закінчення оглядин директорка д-р Є. Пастернак запросила учасників на смачну перекуску та щиро гостила „чим хата багата", а учасники, розсівшись у різних частинах чудового городу, альтани, озера і саду, ще довго обмінювалися думками і переконанням, що зроблено добрий початок для цілої української спільноти, що при добрій волі, охоті і рушучості вона вміє вшанувати заслужених людей. Бо хоч був песимізм і здавалося би неможливе до реалізації, завдяки сильній волі та ініціятиві, в даному випадку дружини і директора пансіону, все з успіхом поборено, що українська спільнота напевно схвалить признанням і подякою.

В. Д-юк

Помер бл. п. о. П. Миронюк

З невимовною скорботою повідомляємо, що 25 серпня 1988 року о год. 4:30 вранці, після тяжкої і тривалої хвороби відійшов у вічність бл. п. о. Петро Миронюк, душпастир УКЦ на Штуттгарт і околицю.

Бл. п. о. П. Миронюк

Отець Петро народився 3-го жовтня 1944 року в селі Селиська, парафія Липениця, Югославія, в родині вихідців з України (Галичина) на початку нашого століття. Батько о. Петра — Степан, мати — Катерина з роду Томчишин. З одинадцяти дітей сім'ї Миронюків о. Петро був восьмою дитиною.

Дитинство провів у рідному селі, де і закінчив народну школу. Навчання продовжував у містечку Србац і завершив вісім клясів малою матурою. В Рієка-Кріжевці закінчив клясичну гімназію. Після служби у війську два роки, студіював філософію у столиці Хорватії Заґребі і чотири роки теологію у Кенігштайні, Зах. Німеччина.

Висвячений в сан священика 3-го вересня 1972 року. Початкову душпастирську діяльність провадив в греко-католицьких парафіях у Югославії в містах Інджія і Београд у співпраці з парохом о. Степаном Пітκою. У той час в парафії Інджія на місце старої каплиці почалося будівництво нової великої церкви, в яке о. Петро поринув з усією притаманною йому енерґією. Посвячення новозбудованої церкви Успення Пресвятої Богородиці відбулося 28-го серпня 1977 р. У честь великого ювілею Хрищення України новопридбаним дзвонам було надано імена свв. Андрія, Ольги і Володимира. Відтак при церкві, за діяльною участю о. Петра, був споруджений парафіяльний дім.

1981 р., на пропозицію й запрошення Владики Платона, Апостольського Екзарха на Німеччину і Скандінавію, о. Петро перейняв душпастирство у Людвіґсбурзі — Штуттгарт. Одночасно обслуговував також парафію Франкфурту й околиці. На новому місці о. Петро розвинув інтенсивну діяльність, як на ниві церковній, так і в громадському житті, навчав і виховував українських дітей в парафіяльній суботній школі, яку він організував. Українська громада полюбила свого молодого активного пароха за його душпастирську ревність та людську доброту і тісно згуртувалася біля нього.

На жаль, багатьом намірам і плянам о. Петра на користь громади й парафії, як реалізація будови власного храму, не судилося здійснити з причини його несподіваної недуги.

Покійний о. Петро залишив у глибокій жалобі вірну дружину Стефанію з дому Пітка-Пакушевська (переселенці із Зах. України), шестеро дітей, з яких найстарший 15-річний Степан та наймолодша Ірина — три роки. У скорботі перебувають також брат і сестри Покійного зі своїми сім'ями та численна родина з боку паніматки, парафіяни Його душпастирства, як також рідні, друзі й знайомі в Україні і тут, на чужині.